

Elomwe

Osuwela yaweera onakhaliwamo

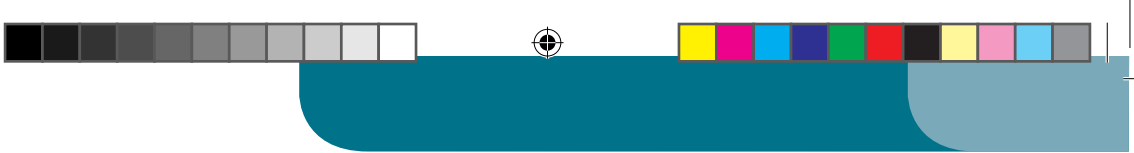
REPÚBLICA DE MOÇAMBIQUE
MINISTÉRIO DA EDUCAÇÃO E
DESENVOLVIMENTO HUMANO

USAID
DO POVO AMERICANO

Okhala wa achu mulaponi ni onakhalamo axinama.

Okhala onapakiwa ni miteko inaakhaviherya achu.

Onnaphwanela tho waakhaviherya axinama ni miri.

Ti waphaama tho okhalano epewe ni wiikosoopa:

- Mmapuroni nryaahumo ni ninakhalaahumo.
- Mmapuroni nnathataahumo nihiku ti nihiku.
- Niikosoopeke ni mooro vawi onnaruha epahu.

Ola onaruuha epahu waahilapeliwe phaama.

Epooma onakhalawo Napito, ti
yooreera phaama.
Aakhalawo arampha a waaca,
mapuro a ithutu, ni a mphirya.
Mahiku a ifexita, annooneya
mathepa mwa makupa ootheene.
Hawiivovo ikokhola naari ireca
sa malaariya naari koolera.
Ela eneereya vawi achu
annathokororya epooma
moohihiyererya.
Naari erumpe epula, mmoha ti
mmoha onnawala malici a maahi.
Akina annavela omutekoni waya
Anasikola tho anavela osikholani
ni musaalani mwaya.

Ninnaacamela nihiku na elapo
yootheene ya anamwane.
Muhooleli oothokororya va
pooma ti apaapa awe Napito.
Ale alokomaniha makhuuru
aalopwana, athiyana ni amiravo.
Nikhuuru nikina nnahooleliwa ni
apaapa awe Kiki.
Ale nnaya okwaserya ithutu ni
osikeela mathepa miri.
Nikhuuru nikina nnahooleliwa ni
ni amaama Luyisa.
Vaavale ale anathukumanya
ikokhola wi ethipele.
Onnaphwanelela okosoopa
nnakhalaahumo ni mwili ahu.

Apaapa awe Napito eyaaka
oluusi yaahoona echu.

Ale yonne echepo, ni
namarokolo elyaaka
munyepo.

Axinama yaatepa wiinuwa
ni oneneva.

Vawi, axinama ale yaari
mwiilaponi mwaya.

Elapo ya axinama
mutakhwni.

Ori waphaama okhapelela
matakhoa.

Matakhoa annanivaha
ithaapwa sa opakano ipa.

Axinama annanivaha
mukaka ni emece.

Amuhusiha Lawura
yaanasiveliwa wiiwa sa mwaako
Namuuli.

Namuuli mwaako onaphwanyeya
mukuma wa Wanamukunya.

Ele epooma ya Okuruwe, elapo
yeela ya Osampeesiya.

Owo ori vaari va nyaako ikinaaku
sintoko:

Murese, Rimu, Inaku, Lomwe,
Seera, ni ikinaaku.

Nyaako iye sootheene sivinre
mukhwipi wa Namuli.

Muhusiha ole oomaliherya ariki:

- Onamuuli mphuro aphacum'we
mahimo a achu ni imusi sa achu.

Mwa wii hiiha, niheyeleke itakhwa
mwapumwapure.

Mutakhwani sootepa waacamo
ichu inanikhaviherya.

Neeyelaka imaca sahu,
nikosoopeke mooro.

Mooro onaruuha epahu wa
axinama ni achu.

Mmavaate mwahu, niikosoapeke ni
makhala amooro.

Onnaphwanelela oxipiha makhala
namala waapeya.

Petorooliyu, ifooxikoro nikasolina
niinyaatike vacayi vahu.

Naasepiheke tho anamwane
sootheene sawoopiha.

Anaminiso aaya omaca waya wi
yamwaale nakhuwo.

Ale mulipa a miteko aamulima
tho kholowa ni epwiri.

Yoonanara vaava, nthowa na
olapela mooro wapure.

Olelo, Anaminiso apanke emoha
moha.

Yaari mekhaaya omaca ni mooro
waachawa.

Anamiso yaawenhaaya okhwipi,
yona wi mooro waahaaca.

Yeererya oxipiha ni makukhu
makiti, nto ehiwerya.

Mooro weeyela etakhwa.

Mooro waahipaha ipa sa
inama soohiyana.

Axinama ala ootheene ekhala
oohiceene yeewulaka.

Ekonya - Ti xeeni eneereya
nthamwene muheku?

Muheku - Onnararya vaavaa,
mooro ompaha ipa sa ahu.

Namarokolo - Evelevelo,
nchawe, mooro wootepa
waaca.

Miri ni manaxi ixa
moohihiyererya.

Echepo - Nchawele
woorakamawo wi niikasope ni
mooro.

Mooro echu yootakhala
waahikhapeleliwe.

Mooro oya weecaka
weecaka.
Osukaka imaca sa ahima ni
sa ananloko.
Anaminiso echimakela
omuचेचени va waakuveya.
Ale yaaya wi yaaleele achu
sootheene yeerenye.
Hiiha, achu a mmucecheni
yaathukumana epakana.
Akina ekuxa mikora sa
maahi wi yaxipihe mooro.
Ananloko yaawerya
oxipihiwa mooro.
Anaminiso yaaveka
nikhurumuwelo wa achu
ootheene.

Mooro waakosoo piwa ni
oxipihiwa.
Mooro hiwaaphinye
waariwo ipa.
Nto, waahinanariha ichu
sawaaca sa mmucecheni
Waaheyela imaca sa
amunawaacamana.
Waahiwipha axinama
ni akina echawela
woorakamawo.
Achu yaammora opaka
imaca wi emise mmiso.
Eyaaka ela noomaneya!
Nave yaamisa nto
oohiceene.

Nthowa na epahu yeeyo
yeerenye, achu yaathukumana.
Apaapa awe Napito
yaahooleela muthukumano
yoola.

Hiiha, achu ootheene yaarya wi
yiiwe mwiichano owo.

Apaapa a Napito - Achu
ootheene noothakhaliwa.

- Soosya ichu sawaaca ni
imaca sa ahw ikinaaku.

- Achu ootheene anapaka
imaca yikosoopoke ni mooro.

Kiki, Naana ni Napito
yaahiyawo omuthukumanoni.

Ala ooraaru yaahi: osikolani
nnahaala waalopola akhwiihu.

Anaminiso yaakelewo
omutukumanoni.

Ale yaaveka nikurumuwelo wa
yeele yeerenye.

Mooro wa pure, onnaruha
othanana mwiilaponi.

Anaminiso yaathamala mwa
okhaviheriwa waya.

Mwahaari nyeenyu nkawenrye
oxipiha mooro.

Elipela wi herya epaka
mweeyelo mwaapure mwapure.

Achu ootheene
yaahaakhurumuwela Anammiso.

Nave tho, achu ale yaarowa
ehakalanle.

Esumana waavinre mooro
wapure, waatepa oviha.
Haavo aawerya okhala vakhivi
wa mooro yoole.
Ootheene yaakhwela okhala
vamuuruxine ni echeko.
Kiki akookaka osikolani,
ampwannye munnene akonaka.
Ole aakona vaniphani
iichuuwaka vati va murarance.
Kiki ohaalocela amaama e
munneene awe.
Kiki - Mooni maama!
Mooxeliwa?
Maama - Miyo kooxeliwa, nave
olelo wootepa oviha.

Amuhusiha olelo ariwe
nikosoopeke nnakhalaahumo.
Mwa wii hiiha, niveeteeke ni
ovela nnakhalaahumo.

- Nihirave ereca vawi
inavaraviwa mmapuroni
oonanara.

Amaama awe yaamukoha:

-Ti xeeni aloncaaya tho
amuhusiha?

Kiki - Alonce wi nihithateke
ni mooro vawi ti wawoopiha.
Onnaweryatho ovihaha
echeku.

Amaama - Wootepa
ohuserya ichu sawaaca Kiki.